

SEXUALITA

Mt 19,4-6

kázání ze soboty 5. 12. 2015 – br. Radomír Jonczy

Odpověděl jim: „Nečetli jste, že Stvořitel od počátku muže a ženu učinil je? A řekl: ‚Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo‘; takže nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ (Mt 19,4-6)

V naší sekularizované společnosti si řada lidí myslí, že Stvořitel vypověděl Adama s Evou z ráje kvůli tomu, že spolu měli sexuální poměr. Převládá názor, že zakázaným ovocem a tím i prvotním hříchem byla sexualita. Paradoxní je, že se tato teze nedostala do povědomí lidí ateistickou propagandou. Způsobili to samotní křesťané.

Hebrejské pojetí sexuality

Starozákonní židé vnímali svět jako dobrý. Ne, že by si jeho realitu malovali na růžovo, Byli však přesvědčeni o tom, že díky Bohu a jeho vlivu mohou i na zemi zatížené hříchem prožívat kus ráje. Nebyli požitkáři, ale život si dokázali vychutnávat plnými doušky. S chutí a vděčností jedli, pili a užívali si rozkoše s „manželkou svého mládí“. (Př 5,18) Jen si hlídali, aby jim smyslnost nepřerostla přes hlavu a tím se neproměnila v modlářství. Stojí za úvahu, že biblická kniha „Píseň písní“ krásnou, poetickou formou oslavuje lidskou sexualitu.

Ježíš jako Žid tíhnul k podobnému pojetí. Nebyl asketou. S radostí přijímal pozvání k hostinám a nebyl stoupencem okázalých rituálních půstů. Díky mimořádnému úkolu, který na sebe jako člověk přijal, se sice neoženil, ale ideál manželství ve svých kázáních evidentně podpořil. Stejným způsobem k životu přistupovali i jeho (židovští) učedníci. Apoštol Pavel jako křesťanský teolog asketismus odmítl (Ko 2,21), antické vzdělání však způsobilo, že určité prvky asketického chování už na něm byly patrné.

Křesťanské vnímání sexuality

Když se křesťanství rozešlo se židovstvím, začaly do něj pronikat vlivy z řeckého prostředí. Jedním z nich bylo Platonovo dualistické pojetí světa. Podle něj je materiální svět nedokonalý a stává se tím zdrojem zla. Zkažené je i lidské tělo, je vězením ušlechtilé lidské duše. K vysvobození duše může dojít jedině asketickým umrtvováním smyslnosti těla.

Křesťanští učenci prvních století našeho letopočtu Platónovo učení převzali a dotáhli k dokonalosti. Teolog Origenes, vzdělaný v řecké filosofii, se Platónovým učením o nebezpečí smyslnosti nechal nadchnout natolik, že se nechal vyklestit. Svatý Jeroným mimo jiné tvrdil, že když někdo příliš „vroucně“ miluje svou manželku, je cizoložník. Svatý Augustin zpočátku tvrdil, že Hospodinův příkaz k plození byl v ráji myšlen jen symbolicky a duchovně. Sex nejprve zcela odmítl, později však připustil, že provozování sexu za účelem plození dětí hříšné není.

Protestanti sice řadu nebiblických důrazů staré katolické teologie odmítl, sex však i nadále mnozí z nich vnímali jako něco nečistého. Martin Luther viděl v manželství jen jakýsi lék na chlípnost. Průkopníci adventismu žili v údobí tzv. viktoriánské pruderie.

Britská královna Viktorie (1837 – 1901) kladla důraz na přísné morální hodnoty a sexuální represe. Paradoxní je, že zrovna v té době muži zneužívali ložnice k provozování sexuálního násilí na svých manželkách. Ellen Gould White proti nim vystupovala tak ostře, že si někteří extrémisté její výroky vysvětlovali jako výzvu k tomu, aby manželé spolu žili jen jako bratr a sestra, případně aby sex praktikovali jen za účelem plození dětí. V některých tradičních adventistických rodinách podobné pojetí přetrvává dodnes. Přitom na počátku v ráji bylo vše jinak.

Sexualita v ráji

Intimita – cesta k životu

Stojí za úvahu, že prvním příkazem, který lidé z úst svého Stvořitele uslyšeli, byla slova: „*Plodte a množte se a naplňte zemi.*“ Už jsme si řekli, že si Bůh přál, aby jej lidé zobrazovali rázem svého jednání. V té souvislosti si Stvořitel přál, aby se člověk spolu s ním podílel na vzniku nového života. Intimní vztah mezi mužem a ženou měl být platformou pro realizaci tohoto tajemství. To díky němu se Adam stal otcem a Eva matkou.

Kniha Genesis dokonce přichází s návodem, jak by se něco takového mělo stát. „*I přilne muž (doslovně) do své ženy*“ (Gn 3,24) a stanou se jedním tělem. Termínem, který je zde pro ono přilnutí použit, se v hebrejštině obvykle popisuje splynutí dvou kapalin. Vznikne tak směs, ze které už není možné jednu kapalinu od druhé oddělit. A právě z této směsi pak vzniká nový život. Pohlavní styk mezi mužem a ženou se tak stal počátkem zrodu nového života.

Intimita – cesta k prohloubení vztahu

Cílem této intimity však v žádném případě nebylo jen plození dětí. Nešlo jen o tělesné, ale i o duševní splynutí dvou milujících se lidí. Muž a žena se měli stát součástí jeden druhého a ze dvou se tím změnit v jednoho. A výsledkem daného splynutí se stala rozkoš (hebrejsky eden). Přičemž prožitek rozkoše nemusel vždy být úzce vázán na početí potomka.

Rozkoš je velikým Božím darem prohlubujícím vzájemné poznání a tím i vztah mezi mužem a ženou. Ne náhodou v knize Genesis čteme o tom, že když Adam poznal svou ženu Evu, otěhotněla a porodila Kaina (Gn 4,1a). Hebrejské slovo pro poznávání totiž v sobě nezahrnuje jen intelektuální rovinu, ale i prožitek. Ti dva spolu něco prožili a přiblížili se k sobě tak úzce, že z toho vyplynulo početí a narození dítěte.

Intimita - odpovědnost

Profesor Karlovy university, religionista Pavel Hošek však k zázraku intimity dodává: „Je vážná věc, když vstupujeme do nejintimnější intimity sjednocení duše a těla s člověkem, se kterým nás nepojí celoživotní vztah, se kterým nejsme vázáni smlouvou, platnou, jak se při svatebním slibu říká, v dobrém i ve zlém, ve zdraví i v nemoci, v bohatství i chudobě. Když se vzácným darem intimity nakládáme lehkomyšlně a nezodpovědně, má to vážné důsledky. Intimním spojením mezi dvěma lidmi vzniká pouto, které je mnohem hlubší a silnější, než si většinou uvědomujeme.“

Na výrok z knihy Genesis o přilnutí ženy k muži Ježíš navazuje tvrzením: „*Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.*“ Řecký termín, zde použitý, by se taky dal volně přeložit slovem „nerozlepuj“. Co Bůh slepil lepidlem své lásky, člověk nerozlepuj. Zkusili jste už někdy

oddělit dva k sobě přilepené kusy papíru? S největší pravděpodobností neuspějete. Pokud ano, zůstanou vám v rukou dva cáry papíru. Proto je nutné chránit vztahy a hlídat si sexualitu. Jde o ochranu nás, našeho těla, našich citů i našich dětí. Díky naší vášnivé lásce přicházejí na svět a jsou bez nás rodičů a naší vzájemné náklonnosti zcela bezbranné. Jen milované děti dokážou v plné míře milovat. Žijeme ve společnosti, která ztrácí schopnost milovat. (Mt 24,12). Nejsou příčinou této krize narušené mezilidské vztahy, narušená sexualita a rozpad tradiční rodiny?

Kristus – cesta k nápravě vztahů

Mám však pro vás závěrem dobrou zprávu. Manželství může být rájem. Sexualita provozovaná v souladu se stvořitelstvími principy, k tomu může přispět. Pokud to tak nějak prožíváte, jistě mi dáte za pravdu. Pokud jste to ještě nezkusili, směle do toho :-). Pokud se váš manželský život změnil nebo mění v peklo, stále ještě existuje cesta zpět. Boží milost je veliká. Ježíš Kristus dokáže lepidlem své golgotské lásky slepit i cáry vzájemných vztahů. A pokud už cáry slepit doopravdy nejde, vidí slzy vašeho pokání, utírá je, a chce vám dát sílu k novému začátku. Říká vám své laskavé: „*Jdi a už nehřeš.*“ (J 8,11)